
Mindre forskjeller mellom norske og tyske leger

LEGELIVET

JUDITH ROSTA

judith.rosta@lefo.no

Judith Rosta er seniorforsker ved LEFO – Legeforskningsinstituttet.

Norske leger har bedre arbeidsbetingelser enn tyske leger, men forskjellene er mindre enn før.

Illustrasjonsfoto: Andreas
Arnold / NTB

Legeforskningsinstituttet har siden 1994 kartlagt arbeidsbetingelsene blant leger i Norge. Vi har påvist høyere jobbtilfredshet (1, 2), kortere arbeidsuker (2, 3) og lavere nivåer av arbeidsstress (2) for leger i Norge enn i Tyskland. Er det fortsatt slik?

Vi har nå sammenlignet resultater fra Legeforskningsinstituttets legepanel og en spørreskjemaundersøkelse gjort i Tyskland i 2021. Resultatene viser at arbeidsbetingelsene fortsatt er bedre i Norge enn i Tyskland, men forskjellene ser ut til å ha avtatt over tid (4).

Vi målte jobbtilfredsheten med ti ulike aspekter. Sammenlignet med perioden 2006–10 (1, 2), fant vi nå færre aspekter med statistisk signifikant høyere skår i Norge: variasjon i arbeidsoppgaver, mulighet til å bruke egne evner og generell tilfredshet med jobben (4).

«Resultatene viser at arbeidsbetingelsene fortsatt er bedre i Norge enn i Tyskland, men forskjellene ser ut til å ha avtatt over tid»

Belastning med lange arbeidsuker på mer enn 49 timer var fortsatt mindre utbredt blant leger i Norge enn i Tyskland: 28 % versus 44 % [\(4\)](#).

Selvrapportert arbeidsstress ble undersøkt med en modell der innsatsen på jobben måles opp mot den belønningen man mottar. De som opplevde et kritisk høyt nivå av arbeidsstress, hadde større risiko for stressrelaterte lidelser. Vi fant en signifikant høyere andel leger som rapporterte kritisk høye nivåer av arbeidsstress i Tyskland (67 %) enn i Norge (53 %), men forskjellen var mindre enn i studien fra 2010 [\(2, 4\)](#). I begge land hadde andelen leger med kritisk høye nivåer av arbeidstress økt. Det var også en klar sammenheng mellom arbeidsstress og jobbtilfredshet blant legene i begge land. Leger som opplevde kritisk høyt nivå av arbeidstress, skåret signifikant lavere på alle aspekter ved jobbtilfredshet sammenlignet med de som hadde mindre arbeidsstress [\(4\)](#).

«Leger som opplevde kritisk høyt nivå av arbeidstress, skåret signifikant lavere på alle aspekter ved jobbtilfredshet sammenlignet med de som hadde mindre arbeidsstress»

Helsetjenesten er stadig under omorganisering i de fleste land, noe som påvirker legers arbeidshverdag. Studier fra Tyskland beskriver økende administrasjon, økonomisk press, lange arbeidsdager og mangel på tilstrekkelig bemanning [\(4\)](#). I Norge er det dokumentert en voksende arbeidsbelastning blant sykehusleger [\(5\)](#), og et økende arbeidsvolum blant fastleger på grunn av oppgaveoverføringer fra spesialist- til primærhelsetjenesten [\(6\)](#). Vi har også vist økende arbeidsstress [\(7\)](#) og arbeidstidsbelastning [\(8\)](#) blant fastleger, samt en nedadgående trend i jobbtilfredshet både for fastleger og sykehusleger [\(9\)](#).

Å forbedre legenes arbeidsbetingelser, øke jobbtilfredshet og redusere arbeidsstress er viktig for behandlingskvalitet, god kommunikasjon, karrierevalg og legenes helse [\(7, 9\)](#). En høy andel leger med et kritisk høyt nivå av arbeidstress i begge land, indikerer et behov for helsefremmende og forebyggende tiltak [\(4\)](#).

REFERENCES

1. Rosta J, Nylenna M, Aasland OG. Job satisfaction among hospital doctors in Norway and Germany. A comparative study on national samples. *Scand J Public Health* 2009; 37: 503–8. [PubMed][CrossRef]
2. Voltmer E, Rosta J, Siegrist J et al. Job stress and job satisfaction of physicians in private practice: comparison of German and Norwegian physicians. *Int Arch Occup Environ Health* 2012; 85: 819–28. [PubMed][CrossRef]
3. Rosta J, Aasland OG. Work hours and self rated health of hospital doctors in Norway and Germany. A comparative study on national samples. *BMC Health Serv Res* 2011; 11: 40. [PubMed][CrossRef]
4. Voltmer E, Rosta J, Kösslich-Strumann S et al. Job satisfaction and work stress among physicians in Norway and Germany-A cross-sectional study.

5. Norsk overlegeforening. Medlemsundersøkelse blant sykehusleger. <https://www.legeforeningen.no/foreningsledd/yf/norsk-overlegeforening/of-mener/rapporter/medlemsundersokelse-blant-sykehusleger-2021/> Lest 15.3.2024.
  6. Helse- og omsorgsdepartementet. Fastlegeordningen er evaluert. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/fastlegeordningen-er-evaluert/id2667485/> Lest 15.3.2024.
  7. Rosta J, Bååthe F, Aasland OG et al. Changes in work stress among doctors in Norway from 2010 to 2019: a study based on repeated surveys. *BMJ Open* 2020; 10: e037474. [PubMed][CrossRef]
  8. Rosta J, Rø KI. Changes in weekly working hours, proportion of doctors with hours above the limitations of European Working Time Directive (EWTD) and time spent on direct patient care for doctors in Norway from 2016 to 2019: a study based on repeated surveys. *BMJ Open* 2023; 13: e069331. [PubMed][CrossRef]
  9. Rosta J, Aasland OG, Nylenna M. Changes in job satisfaction among doctors in Norway from 2010 to 2017: a study based on repeated surveys. *BMJ Open* 2019; 9: e027891. [PubMed][CrossRef]
-

Publisert: 5. april 2024. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.24.0138

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2025 Lastet ned fra tidsskriftet.no 20. desember 2025.